

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Előfizetési pénzek és reklamációk Feigl Gyula kiadó címére küldendők.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona, egyes szám ára 20 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.
Hirdetés nagyság szerint

Megjelenik minden vasárnap.

Felelős szerkesztő:
FEIGL GYULA.

XXVI. évfolyam.

27. szám.

Előfizetési felhívás.

A Köszeg és Vidéke, az egyetlen magyar lap Köszegen és vidékén.

A Köszeg és Vidéke nemcsak a házakba, hanem a szívekbe akar hatolni, hogy magyar nyelven magyar érzelmeket keltsen, tápláljon és terjesszen!

Ebben a működésünkben azonban nem tévesztjük szem elől a tapintatosságot: nem ócsárlással, nem kényszerrel, hanem szelid eszközökkel, az érdelem magyarosításával reméljük legjobban szolgálhatni a magyar nemzeti kultúrát.

A magyarosítás kedvéért áldozatot hozunk: hozzon hát ezért az olvasóközönség is némi áldozatot a lap támogatásával.

Egy új évnegyed veszi most kezdetét; legalkalmasabb hát most az előfizetők sorába lépni azoknak, akik eddig lapunkat nemzeti missziójában nem támogatták.

Tisztelettel felkérjük hátralevős előfizetőinket, hogy az előfizetési összegeket lapunk kiadói hivatalának beküldeni szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék. A Köszeg és Vidéke heti lap, megjelenik minden vasárnap. Előfizetési díja egész évre 8 k., félévre 4 k., negyedévre 2 k., egyes szám ára 20 fillér. Nyilttér sora 40 fillér. Hirdetés meggyezés szerint díjazatik.

A közönség szíves pártfogását kéri

a Köszeg és Vidéke szerkesztősége.

Herbert Spencer és az evolúció elmélete.

Irta: Köszegfalvi Flóris.

(Vége.)

Spencer biológiai nézeteit a következőkben foglalhatjuk össze: A szerves faj, illetőleg anyag keletkezését még homály borítja. Két alapsajáttsága, hogy egyrészt külső behatások átrezegnek s másrészt, hogy bizonyos fiziológiai egységeken, melyek kisebbek a sejteknél, de nagyobbak a molekuláknál — elrendeződés s egy pont telé való törekvés (paloritis) tapasztalható. A külső viszonyok hatása a belsőkre hozta létre a szerves fajok szerkezeti alakját. A környezet a variációkat melyeknek reagálása az alkalmazkodás eredménye. A működés eredménye a struktúra. Mindezt megelőzte a természetes kimustrálódás, mely a legalkalmasabb faj fennmaradását biztosította a szerzett jellemző vonások átöröklése által.

Psichológiájának vezérgondolata: hogy az elme folyton fejlődik s kvalitatív és kvantitatív gazdagsága mindig az "élető lény" környezetétől függ, mely körülveszi. Az az alapja a milieu-elméletnek, melynek zseniális művelője Taine, ki esztétikai fejtegetéseiben az írók és művészek munkáin keresi a környezet hatását. Az irodalmi és művészi termékek a kornak, közfelfogásnak a környezet okozatai, lenyomatai s innen okirat-elmélet.

Aki a XVI. század nyelvvel, közfelfogásával akar megismerkedni, nem fog egy tegnapi nap jelent munkát a kezébe venni.

John Locke azt tanította, hogy lelkünk tabula rasa s hogy nincsenek velünk született eszméink. (Nihil est in intellectu, quod non prius fuerit in sensu.) Leibniz tagadja a tabula rasát s azt mondja, hogy az emberi elme márviánytömeghez hasonlítható,

melyben az erek a velünk született képességek s valamint a márviányt az erek irányában kifarahatjuk, úgy fejleszthetjük az észet a velünk született hajlamok irányában. Kant folytatta a gondolkodás formáival — tér és, időszemlélet — melyek benyomásainkat rendezik s formálják. Az a kérdés honnan kapjuk Leibniz hajlamait s Kant formáit? Spencer megadta a feleletet olyképen, hogy az egyén tapasztalatát kiegészítette a faj tapasztalattal. Szövetünk szerkezete bizonyos hajlandósággal bír, hogy a tapasztalatok állandósúljanak benne, melyek átöröklhetők. Az átöröklés azon alapul, hogy egy meghatározott kémiai s főként molekuláris szerkezetű szövet egyik nemzedékről a másikra száll. (Weisman.) E teória fáradhatatlan művelője s lankadatlan kutatója Ribot Th. Franciaország legnagyobb pszichológusa ki „A lelki átöröklés” c. művében széles mederben, a bizonyító érvek halmazával tör lánzdását e tétel igazságáért. Lombroso is csatlakozik e nézethez s ki különösen a tipikus gonosztevők jellemvonásainak átöröklését kutatja, nagy szolgálatot téve a kriminológiának.

Szociológiájának főelve: hogy a társadalom szervezett lény. A társadalomban végbemenő változások nem függenek az ismeretek változásától, hanem attól, hogy az egyének miként fogják föl a megváltozott ismereteket. Az egyén változásával, a felfogás is változik. Az egyének és fajok állapota, érzelmi világa, értelmi színvonala befolyással van a változásra. Amint ez vagy az a tulajdonság egyik másik egyénnél jobban van kifejlődve s ennél fogva jobban vagy kevésbé jobban érvényesül, úgy lehet a társadalom előnyére vagy hátrányára.

Spencer szerint a társadalom a jólét elvén u. n. utilitarizmuson épül fel. Minden ember ös-

Tárca.

Hol vagy?

Most oly hideg, most oly közönyös lettél...

Előbb csak hallam még a hangodat:

Most hatszámra sehol fel nem lellek

S én úgy szenvedek, milyen, oly sokat.

Mondd, mit vitettem, hogy ily büntetéssel

Teszed nagyobb sötét, mély keservem

S nem engedéd, hogy balzsamért kereve

Sebe szívemnek immár behagyjéd?

Mondd, mért nem méltatsz egy tekintetodre?

Tudod, szemedben fénylik csillagom,

S ha csillagos eggeddel nem ragyogsz rám,

Az éj felétem sötét, búsz nagyon.

Te benned ég reményem végsűgőre;

Az ég s kérlek ily korin ne oldsd el!

Meglátort álljon eltem ifjúság?

Ast nyertem volna hosszú szenvedéssel?

Atok reád, oh sors, mely élni hagysz még

S nem nyújtasz más, csak tövis koszorút!

Oh szánjalok meg már ti, égiek;

Itt oly rögös, itt oly kínos az út!

S te is, leány, a tört mír szűrd szivembe,

Hagyd el végre töviszúrásaid!...

Megtört kedélygyel, összetört szívvel

Hogy beteg lélek mit csinálna itt?

Oh! had! jussak már ide közeledbe,
Ragyogjon újra rám büvös szemed,
Úzd el a sötét jelleged egymről,
Szánd meg, ki érted annyit szenvedett!
A balzsamot csak nálad lelhetem fel,
Bír irt kerestem misutt is, hiába...
Oh hozd el hát azt hívd búsz szivére
Egy ideo, hosszú, büvös pillantásba!

Anonymus.

Zongorázó gyermek.

Irta Lándor Tivadar.

Ideges világfiak, kényesfűlü muzsikuskok és siket-szívü zenegyűlölkö meglehetős kicsinyléssel nyilatkoznak a zenekedvelésnek arról a módjáról, a mely a család intim körében otthonos. Kigyót, békát kiáltanak a reggeltől estig zongorázó kisasszonyra, a hegedűjét czinczogatató urfíra, sőt Hanslick, a nagy zenepapa, a kultura átkának nevezi azokat a dilettánsokat, akik kizavarják a békés lakókat álmukból, elűzik őket otthonukból s valósággal elviselhetlenül teszik nekik az életet. Hát bizony nem tartozik az élet kellemességei közé, ha az ember feje fölött, a harmadik emeleten valami Adámkorabeli zongorán rázendítik a Dunarit, alatta utszéli kuplét karczólnak végig a hegedűn, a szomszédban pedig valamelyes félreismert Patti közzőrüli a torkát elcséppelt melodiákon. De azért Hanslicknak és gonyolódó társainak még sincs igazza. Hisz valamikor ók is csak ilyen esőndiáborítók voltak, ók is skáláztak, trilláztak, amíg arra a zenei magaslatra emelkedtek, a melyről most olyan megvetőleg tekintenek alá a dilettánsok csapatjára. Es valóban rut önzés részükről,

hogy amit fiatalabb éveikben maguk is gyakoroltak, meg akarják azt vonni másoktól, akik közül esetleg szintén kinöhöt egy Beethoven, egy Liszt, sőt tán egy Hanslick is.

Mert csak Pallas Athenével esett meg, hogy teljes fegyverzetben ugrott ki a Zeusz koponyájából. Közönséges halandó embereknek, még a nagyok legnagyobbjainak is a kontárságon kell kezdeniök, hogy a művészetet végezhesék. Gyerekkorában bizony még Beethoven is szörnyükép megkínozta az apja füleit.

Igaz ugyan, hogy nem minden zongorázó gyermek Beethoven, de hát a magát a legtöbb szülő rendesen annak nézi. Es ki venné ezt tőle rossz néven, mikor olyan szép, olyan meghato az ó bizodalma gyermeke magasabb hivatásában.

Mert szó sincs róla, nagy öröm, mikor az eleinte akadozó gyerekujjak egyre simábban verik ki a „Boczi boczi tarka” egyszerű melódiáját. A kezdetleges hangok derüt árasztanak a családi otthonra és olyan különös érzés fogja el az egész familiát. Olyan érzés, a mit nem lehet szavakba önteni, a mi dalra nyitja az embe-
rek ajkát. Es apraja, nagyja énekelni kezdi a „Boczi boczi tarka-t, a magas zongoraszéken gubbaszkodó kis virtuöz pedig fejét büszkén hatravetve, csak vori, veri a nótát... Nincs az a nagy művész, a kinek a muzsikája úgy a lelkünkbe hatna, mint ez az igénytelen, szivből fakadt házi hangverseny.

Mert mi tagadás, a gyerekek zongoraleckéje sokszor a szülőkre is jó hatással van. A család tagjai között jótékony kapcsolatot alkot, a gyermekeket üres szórakozások helyett a nemesebb időtöltéshez szoktatja. Bizony a papa is hamarabb abba hagyja a kártyapartiját s az ó szívében is megnövekszik az otthon iránt való mélyebb ragaszkodás, a melyet a szórakozásnak minden egyéb faja csak lazítani szokott.

Table with 4 columns: VAGYON (Assets), TENER (Reserves), BAGYOK (Liabilities), and TÖBBI (Others). Each column lists various financial items and their corresponding values in Kronas and Fillers.

1) Felismeretel az alapbábkészlet 1.000,000 koronánál maximuma 5-szögre. 2) Felismeretel 1.000,000 K-ra, de több a nyereségtartaléktól kevesebb kifizetésig átmeneti folyólat leállításáig 1.176,807-63 K-ra. A társulat fennállása óta, azaz 1838. június 1-től 1905. december 31-ig károk fejében kifizetett 564,311,387-91 koronát.

Legjobb minőségű kőszegi vörös borok. szegvárdi, badacsonyi (ó és u), valamint kőszegi udvari sör palackokban kaphatók: Maitz Józsefnél, belváros 59. (Türk-főle ház).

SCHICHT-szappan! Vezérázó: Minden darab szappan a Schicht névvel, tiszta és ment káros alkotórészeketől. Jótállás: 25000 koronát fizet Schicht György cég Aussigban bárkinek, aki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht“ névvel, valamely káros keveréket tartalmaz. „Szarvas vagy kulcs-szappan“ Megtakarít pénzt, időt és fáradságot. A ruhát kiméli és megóvja. Mindennemű ruha és mosási módszer részére a legjobb és legolcsóbb. Hófehér ruhát ad. A színeket emeli, fénylővé és világossá teszi. A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan „Schicht“ névvel és a „szarvas“ vagy a „kulcs“ védjeggyel legyen ellátva.

Cserépszindely. Hornyos-zsindely, alag-csövek. iszapolt agyagból bérmentve szállítva minden állomásra. Első Szombathelyi Gőztéglagyár.

Bágyadtság és rugékonyság hiánya ellen mindenkor a massage (gyuró kenő kura) ajánlható, mely kura, ha a hoz a székely havasi INDASZESZ (gyógyfű sóborszesz) esz használva feltétlen beválik. Rendbe hozza az ellankadt idegeket, üdít, frissít, eltünteti a fejtájt, náthát és már rövid használat után tetemesen enyhíti a csúszkószvény, tagszagatás és minden meghülésből eredő fájdalmakat. Kapható mindenütt 2 és 4 koronás üvegekben. Készíti Balázsovich Sándor Koronagyógyszer-tára Sepsiszentgyörgy.

Védjegy: „Horgony“ A Liniment. Capsici comp. a Horgony-Pain-Expeller pattléka egy récejónak bizonyult háziszor, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalom-csillapító szernek bizonyult kőszvényes, reumatis és meghűlésekből bedörzsölés-képpen használva. Figyelmeztetés. Silány hamia/trányok miatt bevasárlákor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cég-jegyzsével ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 filler, 1 kor. 40 f. és 3 korona és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. - Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapeston. Richter gyógyszerára az „Arany oroszlánok“, Prágában.

COOK és JOHNSON-főle amerikai szab. tyukszemgyűrűk (törv. véelve) mai napig az egyedüli szer, melylyel az oly kellemetlen és fájdalmas tyukszemeket valamint tükét a legbiztosabban el lehet távolítani. Ma a világ legjobb szere. Minden szenvedőnek ajánlható. 1 db 20 fill., 6 db 1 korona. Kapható Kőszegen a „Magyar király“ és „Szerecsen“ gyógyszertárakban, valamint minden külföldi kereskedésben.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDESI ANYAGA ETERNIT PALA MAGYARORSZÁGI KÖZPONT: ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33. Elárúsító hely: Mezőgazdasági takarékos és hitelbank r. t. Szombathely. Nyom. Feigl Gyula könyvnyomdájában Kőszegen.